

Vipavski glas

VIPAVSKA NARODNA NOŠA (1939)

oktober '92 št. 21

Dragi bralci!

Po nekajmesečnem premoru je pred nami nova številka glasila Vipavski glas. Trudili smo se, da bi zbrali vse pomembne in zanimive dogodke, ki so se zgodili v naši krajevni skupnosti v času od aprila do oktobra. Vzemite si čas in ga skrbno prelistajte. Pišite nam, kaj bi še radi prebirali v našem glasilu. Prisluhnil bomo vašim željam in predlogom in z veseljem objavili vaše prispevke.

Vsebina:

1. Iz zgodovine Vipave - Nanos
2. Vipavska narodna noša
3. Aktivnosti v krajevni skupnosti
4. Obrambni minister Janez Janša v Vipavi
5. Slovenska vojska
6. Ureditev južne vojašnice
7. Uspel literarni večer na Osnovni šoli Vipava
8. Utrinki iz župnijskega življenja Vipave
9. Drobtinice in pleve
10. Obvestila krajanom

IZ ZGODOVINE VIPAVE - NANOS

Ime gore Nanos izvira iz davnine, iz časa, preden so se tod naselili slovanski predniki in še preden so te kraje zasedli Rimljani. To nam pričajo ostala imena nekaterih bližnjih in daljnih hribov, ki so se ohranila do današnjih dni. Naj jih nekaj po vrsti omenim: Gradiška Tura, Podraška Tura, Šembijska Tura, Belunovec pri Suhem vrhu, Okra (Hrušica), Kolk in nad Gočami Obelunc. Vsa ta imena so keltskega izvora in so ostala imenovana skorajda tako kot nekoč. Izjema je le Hrušica, ki so jo Rimljani preimenovali iz keltske Okre v latinsko Ad Pirum, naši slovanski predniki pa v Hrušico.

Ko gremo iz Vipave na Nanos, sta najbližji razgledni točki Plaz (528m) in Gradiška Tura (761m). S Plaza je lep razgled na Vipavo in okolico, saj imamo ta del naselja takorekoč pred seboj. Druga bližnja razgledna točka je Gradiška Tura. Od tu se nam odpre čudovit pogled na zgornji del Vipavske doline in na sosednje griče. Ob lepem jasnem vremenu od tu zagledamo v daljavi vrh Triglava. Ko se povzpemo na Gradiško Turo ali na Plaz, se ob pogledu po dolini in okolici spomnimo na verz, ki ga je deklamirala 94-letna Francka Fabčič:

"Vipavska dolina, lepota sveta,
nam grozdja in vinca sladkega da.
Vipavska dolina je krasna zares
in reka Vipava je radost očes."

Bližnji vrhovi na Nanosu so: Praslovec (837m), Divinjski hrib (867m), Rjavi hrib (965m), Štefanov hrib (1111m), Furlanov hrib (1156m), in Debeli vrh (1209m)

Najvišji vrh Nanosa je Suhi vrh (1313m). Pod vrhovi se raztezata dve znani ravnini: Lipe in Ravnik. Ime Lipe je nastalo zaradi mnogih lip, ki od nekdanj rastejo po dolinici in okolici. Ravnik je dobil ime po ravnem terenu, kar je bolj redek pojav med hribi in v valovitem svetu. Na obrobju Ravnika je Orlovše, ime je dobilo po orlih, ki so kraj preletavali in gnezdili v bližnjem skalovju.

Naj vas nikar ne moti, če so nekdanj pisali ime Verlovše, Ferlovše, Jerlovše, Orlovše. Verlovše je slaba izpeljanka imena iz slovenščine v nemščino, Ferlovše je prevod iz nemščine (naš V je v nemščini F). Jerlovše najdemo tudi v jugoslovanski vojaški karti - specialki JLA, izdelani na osnovi reambulacije iz leta 1930 in dopolnjene leta 1967. Le Orlovše je pravi zapis in ga danes uporabljamo.

"Protokol dražbe pri občini Vipava, dne 16. avgusta 1864. Na podlagi razsodbe deželnega sodišča v Ljubljani sta dosegla Janez Vovk in njegova žena rubež in prenos s planine Verlovše tamkaj nahajajočih se 800 funtov sira.

Ker pa je bila nevarnost, da pridejo v sir črvi in da se pokvari, se je soglasno z občino vipavsko sklenilo prodati sir na dražbi in znesek izročiti enemu članu nasprotnikov, to je Janezu Lekanu.

Za sir sta bila dva interesenta in sta napravila dve ponudbi, pri tretji je bilo zaključeno in sir je pripadel po 27 krajcarjev funt Janezu Defrancesco iz Šturij, ki je takoj odšel 216 goldinarjev."

V nanoškem arhivu najdemo tudi zapisano: "Na Ravniku so se leta 1927 pasle ovce, ki so bile last raznih posestnikov v dolini, po tem letu pa so te površine izkoriščene na ta način, da so določeni posestniki kosili travo na oddelih, ki so jim bila določena od skupnega odbora celotne agrarne skupnosti Ravnik-Orlovše. Iz teh ugotovitev sledi, da je veljalo načelo skupnega gospodarjenja." Marljivi domačini in krajanje okoliških vasi so kosili po teh gorskih travnikih. Na planjavah je tudi nekaj njiv, ki so bile nekoč zelo skrbno obdelane. Ko zavijemo z Lip v desno, čez grič proti Podnanosu, pridemo do Rudeževe njive. Ta je bila nekdanj zelo lepo obdelana in pozneje zaradi divjačine opuščena. Sedaj je na novo obdelana in je last Lovske družine Nanos. Nad njivo pa imajo lovci visoko od tal postavljeno prežo.

Ob maloštevilnih njivah in na obrobju parcel so vidni kamniti zidovi. Ti so nastajali ob čiščenju parcel. Ko je bilo kamenja na pretek, ga je bilo treba nekam dati in tako so nastajale kamnite ograje. Ko pridemo iz Podnanosa po cesti na Nanos, se na vrhu odcepita dve poti. Na levi strani se nam upre pogled na Šembijško bajto, če zavijemo po desni, pa pridemo do Podraške bajte. Prvo so zgradili Šembidci in drugo Podražani za zaklon ob slabem vremenu. Obe bajti sta imeli napravljene zbiralnike za deževnico in poleg njih postavljena korita za napajanje živine.

Na Pleši (1261m) je že od daleč viden stolp RTV oddajnika, ki kljubuje najmočnejši primorski burji. Po razglasitvi samostojne Slovenije je "Jugoslovanska ljudska armada" hotela nasilno uničiti ta pomembni objekt. Tako je z letali napadala oddajnik, razrušila stolp in poškodovala ostale naprave ob njem. Planinska koča pod oddajnikom nosi ime po narodnem junaku Janku Premrlu-Vojku. Na drugi strani kočje je postavljen Vojkov čoprsni kip iz bron, ki so mu ga postavili borci in planinci Primorske in Notranjske.

Cerkev Sv. Hieronima na Nanosu

1018 m

Na zahodni strani Pleše, pod Grmado, je obnovljena cerkev sv. Hieronima, ki je po burni večstoletni preteklosti ohranila zunanjo obliko do današnjih dni. V notranjščini je bilo vse uničeno. Leta 1942 so italijanski vojaki oropali notranjost cerkve, pobrali slike, jih naložili na "karete" in odpeljali v neznanost. V zimi in neurju je služila večkrat za zatočišče partizanom, ki so se zadrževali in borili na tem delu Nanosa ter jo tudi uporabljali za začasen zaklon ranjencev. Nekaj desetletij po vojni je cerkev razpadala in odnesli so od nje še, kar je bilo kaj vredno in uporabno. Streha je bila porušena, ostalo je le močno kamnito zidovje, ki še danes tvori ogrodje obnovljene cerkve.

Ta cerkev sv. Jeromna, kot mu po domače pravijo, so več stoletij dograjevali in obnavljali, o tem pričajo letnice in besedila na čelni strani cerkve. Zunaj na levem vogalu spodaj je letnica 1586 K, kar naj bi bilo leto zgraditve prve cerkve.

Na čelni strani ob portalu nad okvirjem okna je zapisano:

I. IACOBUS CODELII HAC F:F:FUCIT:1656 (Jakob Kodellii je dal zgraditi - zgradil je leta 1656). Verjetno so tega leta zgradili novo cerkev in na kamniti okenski okvir je zidarski mojster zapisal, kdo je dal to izdelati. Na portalu ob levi strani spodaj je vklesana letnica 1700. Izgleda, da so tega leta napravili nov portal, morda je do tedaj bil lesen. Desno poleg vhoda v zvonik je zidarski in klesarski mojster ob koncu gradnje tega stolpa vklesal napis:

ANTON SKUPIK S LOKE JE STARASHIN - ANTON GAVZ JE DELOV V LETU 1776.

(Anton Skupik z Loke je cerkveni starešina, Anton Gavg je delal v letu 1776.) Ob tem najdemo še en napis v levem vogalu:

ANDREZ SCHERIAV IE BI SA SESTARASHNA 1787 (Andrež Šerjav je bil za starešino 1787).

Vsa dela pri gradnji in obnavljanju cerkve so opravili domači mojstri iz šembiške župnije. To nam potrjujejo še današnji priimki in vzdevki, na primer: Skupek iz Loke, Podgriča, po domače Gavg v Lozicah in Žerjav v Podnanosu in Lozicah. Pri zadnji obnovi cerkve je ostal s skrlji pokrit krov nad prezbiterijem in zvonikom. Spodnji vhod v zvonik je odprt, brez vrat, da omogoča dostop planincem in jim nudi zavetje ob neurju. Vsa dela pri obnovi cerkve je vodil podnаноški župnik g. Anton Štrancar. Na tem izredno bogatem zgodovinskem sakralnem objektu lahko po letnicah in besedilih ugotovljamo, kakšno pisavo in jezik so uporabljali naši predniki. Prvi napisi so v latinščini, kot je bilo takrat v navadi, v zadnjih pa zasledimo slovenščino, zapisano v bohoričici.

Po pripovedovanju je ta cerkev v prejšnjih stoletjih prejemala od Tržačanov letno polovnjak olja za luč, ki je iz zvonika svetila kot svetilnik in je bila od daleč vidna z morja. Pomorščaki so ponoči ob taki, iz daljave vidni luči, usmerjali ladje v tržaško pristanišče.

V prvi svetovni vojni so Avstrijci vključili Nanos v drugo obrambno črto. Izkoristili naj bi južno in vzhodno pobočje Nanosa za obrambo proti Italijanom in njihovim zaveznikom. Na nekaterih predelih so postavili ovire in jih prepredli z bodečo žico. Ostanke utrdb, ki so bile zgrajene iz kamnja, so še danes vidne ob cesti nad Sanaborom. Po vojni so prebivalci Vipave in okoliških vasi pobirali bodečo žico in jo uporabljali za ograje pri hišah in ob travnikih. Ukrivljene železne droge pa so uporabljali kovači za izdelavo podkev za vole in konje. Menili so, da je bil ta železni material ravno pravšen za njihove izdelke.

V obdobju med dvema vojnama so Italijani osnovali osnovno šolo na Nanosu, učili so samo v italijanščini, šola je bila v Abramovi hiši. V šolo so prihajali maloštevilni otroci iz samotnih hiš, nekaj je bilo tudi italijanskih otrok. Po gozdovih je bilo več oglarjev, stanujočih v brunaricah, priseljenih iz Furlanije. Prišli so sem "s trebuhom za kruhom" in njihovi otroci so prihajali k Abramovim v šolo. Po številu je bilo teh italijanskih učencev letno od deset do dvajset, ostala večina so bili otroci iz domačih hiš na Nanosu. Šola je bila petrazredna, poučeval je samo en učitelj. Po vojni so več let z Nanosa hodili otroci peš v vipavsko šolo, kar se nam danes zdi neverjetno.

Na Nanosu so bili stalno naseljeni: zgornji in spodnji Abramovi (Jež), Bajčevi (Pižent), Blažonovi (Puc), Margonovi, Strgarjevi (Pižent) in Zagrižnikovi (Jež). Občasno so bile naseljene hiše na Lipah, Ravniku in Orlovšu.

Slišal sem pripovedovati, kako se je stari Abram z Nanosa boril proti divjemu risu. Že pred časi so tod živeli risi, ki pa so jih zaradi hude škode, ki so jo povzročali, iztrebili. Stari Abram se je nekega zimskega dne mudil za hišo v gozdu. Medtem skoči iz goščave nanj ris. Močni mož ga

je hipoma stisnil za vrat in prinesel zver v hišo. Ta pripoved se je naglo razširila po bližnji in daljni okolici, ljudje so se čudili tako pogumnemu možu. Abramov rod pa še danes živi na Nanosu in uporno kljubuje vsem zimam in drugim naravnim težavam.

Pred stoletji so iz doline na Nanos vodile številne steze in poti. Več od njih je bilo pozneje opuščenih. Pomembne gozdne poti so bile: Vipavska pot ali tako imenovana Trška pot, Gradiška pot in Šembidska pot. Danes se ves promet odvija v glavnem po cesti čez Sanabor, Podnanos in Podkraj. Na Nanos lahko pridete še po planinskih poteh ali stezah, markiranih in nemarkiranih, ki jih uporabljajo planinci in lovci. Med temi potmi sta posebno znani dobro markirana Otmarjeva plezalna in peš pot in Furlanova pot.

Na nanoškem pogorju rastejo od nižjih predelov pa vse do nekaterih vrhov razne drevesne vrste. Od listavcev najdemo: hrast, gaber (beli in črni), bukev, jesen (mali črni in gorski), javor, lipo in kostanj. Od iglavcev pa so: bor (črni in rdeči), smreka, jelka, najdemo pa tudi macesen. Hrast in bor sta zelo skromna in rasteta na suhih, kamnitih tleh ter kljubujeta močnim vetrovom. Posebnost je zimzeleni hrast, ki obdrži listje tudi pozimi in ima gladko ali pa bodičasto listje. Tega lahko opazimo že pod Gradiško Turo in nad sv. Miklavom. Tak primer hrasta (*QUECUS ILEX* - črnika), ki ima bodičasto listje, najdemo pod Starim gradom. Druga vrsta (*QUERCUS COCCIFERA* - prnar) z gladkimi listi pa je pod Gradiško Turo in nad sv. Miklavom. Sicer pa domuje v mediteranu. Bor so prvič nasadili pod Avstrijo, leta 1880 na vrhpoljski strani in zatem se je razširil vse naokrog po Nanosu.

Nanoško pogorje je zelo bogato s pisano planinsko floro. Če je zima blaga, zagledamo že v mesecu februarju rumeno cvetočo trobentico in izpod listja pokukajo prvi beli zvončki. Cvetenje se nadaljuje po skalovju z rumenimi avriklji, po planjavah z dišečimi narcisami, na pobočjih z modrim encijanom in se končuje pozno jeseni z ožepkom v višini in podleskom v nižini.

Na Nanosu so že od davno znani ledeniki, iz katerih so vozili led v Vipavo in druge oddaljene kraje ter celo v Trst. Led je čez leto ostal v jamah ali ledenikih: Veliki trški ledenik pod Štefanovim hribom, Mali trški ledenik na Veliki ravni, Šembiški ledenik in Loški ledenik na Ognjencah. Na Nanosu so številne jame in brezna. Vsa voda ob dežju ali topljenju snega in ledu odteka v podzemlje in se steka v reko Vipavo.

Po prostranih planotah so se nekdej pasle ovce. Ovčarji so bili po večini z Gradišča, Baričičevi, Ovčarjevi (Petrič), Vrčonovi in Vrhovi (Petrič), ki so imeli veliko število ovac. V času med obema vojnama so pasli 600 do 800 ovac molznic, nekaj jagenj in ovnov. Iz ovčjega mleka so izdelovali skuto in zelo znani nanoški sir. Tega so prodajali po Vipavskem ter pošiljali v Trst in okolico. Za napajanje živali so bili skopani v zemljo kali in vodnjaki, v katere se je stekala voda ob dežju. Za tiste, ki so prihajali na Nanos, je bil čudovit prizor ob pogledu na trope ovac, ki so se pasle povsod tam, kjer je bilo kaj trave.

Na Nanosu bivajo raznovrstne ptice in divje živali. Nekatere med njimi so zelo redke ali pa jih sploh ni po drugih hribih. Med te ptice spadajo: krogarji, lešnikarji, gozdni jerebi, planinski orli in divji petelini. Od divjih živali je zastopana pisana družčina zajcev, veveric, lisic, jazbecov, prašičev, divjih mačk, kun belic, kun zlatic, srn, jelenov, gamsov, risov in medvedov. Pred tremi desetletji so lovci na Nanosu naselili gamse in divje koze. Te živali sedaj bivajo na južnem strmem pobočju v smeri Gradišče - Razdrto, pri sv. Bricu in nad Belo. Ko se gamsi pasejo, stoji vedno eden na straži. To je navadno stara samica, ki ob bližajoči se nevarnosti zažvižga in nato ves trop zdirja na varno. Tudi risi so se drugič naselili po drugi vojni, verjetno so prišli iz kočevskih gozdov. Te krvoločne zveri uničujejo mirno, plaho divjad. Divjega petelina pa razen na Nanosu sploh ne najdemo drugod na tako oddaljenem obrobju hribovja v bližini morja.

Pri Strgarjevih je na samoti hiša in v njej je žival pred tremi desetletji številna družina. Odrasli so opravljali zahtevnejša dela v hiši, gozdu in po njivah. Otroci pa so ob lepem vremenu pasli živino vse tja do jeseni. Nekega dne ob mraku je mlajša hčerka prignala domov živino s paše. Ko je odšla iz hleva, je zagledala na koncu hiše še eno žival in mislila, da je to krava ali vol. Odšla je po palico in jo zavihtela proti živali. Žival se ni dala kar tako ugnati in je začela brundati. Bil je medved. Preden se je mrcina postavila na vse štiri, je bilo dekle že v hiši.

Pod Podraško Turo stoji cerkva sv. Nikolaja ali po domače sv. Miklava, ki je bila po vojni v razpadajočem stanju. Sedaj tudi to obnavljajo pod vodstvom šembijskega župnika g. Štrancarja in je že pod streho. Do nje je možno priti z gradiške strani po gozdnih poteh in stezah. Iz

šembijške smeri so lani na novo zgradili pot, da se lahko pripelje do nje z motornim vozilom. V prejšnjih časih so starši govorili svojim otrokom, da od tod prihaja Miklavž obdarovat pridne otroke. Če se je kdaj pred Miklavževim v bližini cerkvice kje kaj kadilo, so otroci mislili, da Miklavž s svojim spremstvom tam peče dobrote za obdaritev.

Na pobočju vzhodne strani Nanosa stoji še ena cerkvice sv. Brica. Nad njo se dviga v ozadju Suhi vrh, najvišji vrh Nanosa. Če greste po markirani planinski poti s Pleše, oz. od Vojkove kočje v Predjamski grad, boste hodili v bližini cerkvice sv. Brica.

Ljudje so ob stezah v nanoških strminah že od nekdaj postavljali kapelice. Ena od teh je na šembiški strani na Kojnu, ob Veliki drči pod Šembiško Turo (963m). Zanimiva je tudi zato, ker je pokrita samo z eno veliko skrlo. Druga taka kapelica je v Vratih ob Gradiški poti, ki nas prav tako opozarja, da smo premagali strmo pot na Nanos. Verni domačini so se v zahvalo za srečno prehojeno pot poklonili v kapelicah. Da močna burja ne odnese strehe, je tudi ta stara kapelica v Vratih prekrita s težkimi skrlami.

Na isti strani malo nižje je Škavnica - edini manjši izvir na Nanosu. Na Gradiški poti so na več krajih vidne v skale vdolbene kolesnice. To so sledovi večstoletne uporabe vozov s trdimi kolesi, takrat so po strminah močno zavirali, ko so vozili les, steljo in krmo z Nanosa v dolino.

Prebivalci Nanosa spadajo pod vipavsko krajevno skupnost, čeprav je razdalja od Vipave kar precejšnja (15km) in tudi višinska razlika je 800 do 1000m. Vipava je 103 m nad morjem, pri Abramovih je 915 m. Tu je že pravo planinsko podnebje z občasno burjo, posebno v zimskem času. Prebivalci teh nekaj hiš, ki so še stalno naseljene, se preživljajo z gozdarstvom in živinorejo. V poletnem času ter ob lepem vremenu obiskujejo Nanos planinci in turisti, ki uživajo v čistem zraku in lepem naravnem okolju.

Franc Cerovšek

Op.p.: Okra - galsko-keltsko pomeni ostra
Kodelii - Kodelja
Skupik - Skupek
Andrec - Andrejc
Šeriav - Žerjav

VIPAVSKA NARODNA NOŠA - KULTURNO IZROČILO IN NAŠ PONOS

France Prešeren: Elegija svojim rojakom

Kar ni tuje, zaničuješ,
starih šeg se zgublja sled,
pevcov svojih ne spoštuješ,
za dežele čast si led.

(To je predzadnja kitica iz Prešernovih pesmi. Na Besedi Vipavske čitalnice, ki jo je ustanovil Jurij Grabrijan, jo je prečital Bleiweis.)

Malo je krajev v Sloveniji, ki bi se lahko ponašali z lastno narodno nošo, ki ni niti gorenjska, dolenjska, belokranjska ali primorska, marveč je vipavska ali trška. To dokazuje, da je bila Vipava v preteklosti zelo razvito naselje, tako kulturno, duhovno in gospodarsko.

Pisne vire o vipavski narodni noši kot etnografski posebnosti nekega kraja zasledimo že v Slavi vojvodine Kranjske 1689, kjer Valvazor piše o Vipavcih, njih šegah, noši in jeziku. Vipavska noša je v njegovem berilu prikazana v bakrorezu. O njej pravi, da je nekoliko drugačna od kranjske.

Moško in žensko narodno nošo lahko vidimo na Goldensteinovem akvarelu, Carniola 1844 in pozneje na njegovi GVAŠ tehniki okoli leta 1860. To je zelo znan motiv z Bratuževega mostu. Par vipavske narodne noše pa je ustvaril tudi naš kipar, domačin iz Vrhpolja, Alojzij Repič. Videli smo jo lahko na razstavi v stari vrhpoljski cerkvi leta 1991.

Do začetka druge svetovne vojne so se vipavske narodne noše še dobile po nekaterih hišah v Vipavi, po vojni pa je skoraj ni bilo več najti. Nekaj se jih je le ohranilo kot vzorec. Tako sta po drugi svetovni vojni bili oddani dve ženski narodni noši v ljubljanski muzej in sicer od stare mame Lukove in od Ivanke Deklevoeve. Žal se pa moški del noše ni ohranil v originalu. Zato se lahko za moški del noše ravnamo le po omenjenih upodobitvah in ustnem izročilu.

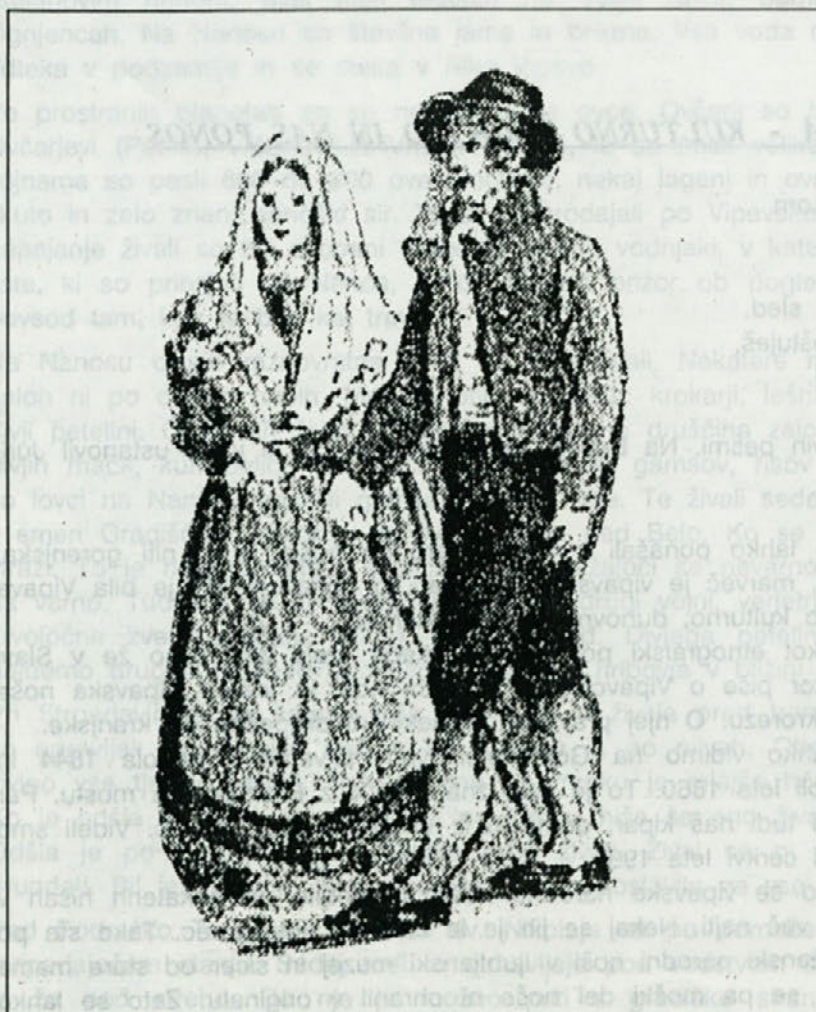
Njen pomen in raba v preteklosti

Nošo se je uporabljalo ob posebnih prilikah. Z njo so se ponašale premožnejše družine v Vipavi. Oblekel si jo je sin ali hčerka, pa tudi mati in oče ob raznih priložnostih. Noša je bila tudi del nevestine bale, ki jo je spremljala do smrti. Služila je lahko tudi kot poročna obleka. Bila je svečana obleka za posebne dni v življenju. Kot posebna dragocenost je bila tudi predmet zapuščinskih razprav in dedovanja.

Po starih ohranjenih fotografijah, ki jih imajo še predvsem starejši Vipavci, vidimo največ žensko nošo v ospredju pri raznih cerkvenih slovesnostih (nove maše, procesije sv. Rešnjega Telesa) in drugih kulturnih prireditvah. Vipavska župnija je celo finansirala pet ženskih narodnih noš pod g. Lavričem. V njih so se vipavska dekleta udeležila evharističnega kongresa v Ljubljani leta 1935. Iz prve svetovne vojne so ohranjene slike deklet v narodnih nošah v tamburaškem ženskem orkestru 1918/1919. Ob prihodu Mussolinija v Gorico leta 1939 je na pozdravnem shodu sodelovala skupina izbranih deklet v narodnih nošah. V nošah so vipavska dekleta leta 1978 pozdravile tudi papeža Janeza Pavla II. v Rimu na vseslovenskem romanju, kjer je bilo zbrano 5400 Slovencev, čeprav ne v vipavskih nošah, ker takrat še niso bile obnovljene. Iz časov Francozov v Vipavi je še ohranjena ustna pripoved o francoskem vojaku, ki je dekletu v narodni noši ukradel zlat uhan pri vodnjaku pred staro šolo.

Da bi jo lahko spoznali ali prepoznali, moramo o njej vedeti naslednje:

Vipavska ženska narodna noša je sestavljena iz osmih delov: spodnje belo nabrano krilo in bela bluza s širokimi rokavi, ob vratu stisnjena, oboje iz kotenine. Sledi glavni del, to je nagubano krilo z životom in po vrhu predpasnik s pasom. Oboje je iz svetlikajočega se tafta. Povrh života je čez ramena ogrnjena trikotna pisana ruta z resami iz tankih volnenih vlaken. Spredaj je pripeta z zlato sponko. Na glavi prosto pada tanka bela ruta iz batista z belo vezenino. Na krilu je spredaj pripet še robček. Nogavice so dokolenke iz belega bombaža, podajo se na črne nizke čevlje z vezalkami. Glavo krasijo veliki zlati uhani, prednji del života pa nageljček in roženkraut.

Za moški del noše je značilen črn klobuk s širokimi krajci, črne hlače, pod kolena stisnjene, bela srajca in povrh črn jopič. Enako spadajo tudi k tej noši črni nizki čevlji in bele bombažne dokolenke.

Žal je vipavska narodna noša v zadnjem času malo poznana. Prav je, da jo znova ovrednotimo, predstavimo in znova oživimo. Noša, tudi vipavska, je del slovenske kulturne, narodove zavesti, vere in tudi moralne veličine. Noša je naša korenina po očetih in materah, zato je vredna vsega spoštovanja. Z njo se moramo ponašati in obnašati kulturno in dostojanstveno. Vsekakor je njen pomen v kulturni zakladnici preteklosti vsaj tako velik, če ne še mnogo večji od lovske, gasilske ali vojaške uniforme. Vipavska noša mora biti za vipavsko zgodovino enakega pomena kot Tabor ali Lanthierjev dvorec. Žal pa je naši mladini tuja, ker je ne pozna in nima

privzgojenega odnosa do nje. Takega odnosa mladini niti ne smemo zameriti, saj ji naše izobraževalne ustanove tega znanja niso posredovale. Pa tudi domače okolje ji je morda dalo premalo znanja o naših etnoloških posebnostih. Naša vzgoja v polpretekli dobi je vse preveč povelečevala militaristične in društvene uniforme, ki so 'zameglile ali pa prav izključile pomen in veličino domačih narodnih noš. Velika želja, da se vipavsko nošo ohrani za bodoče rodove, je gnala napredne vipavske žene, da so leta 1980 same po ohranjenem vzorcu financirale in sešile 15 novih ženskih noš in sicer 7 otroških in 8 odraslih. V to delo je bila vtkana tudi želja, da bi se ta kulturna posebnost našega kraja s ponosom še naprej predstavljala ob raznih krajevnih pa tudi cerkvenih slovesnostih, kakor je bilo to običaj v preteklosti.

Tako obnovljene noše so bile prvič predstavljene leta 1980 ob dnevu mladosti v Vipavi. Žene so v njih sodelovale tudi na taboru mladih raziskovalcev v Novi Gorici in na otvoritvi razstave o Soški fronti na Sveti Gori. Kmečke žene so v njej nastopale tudi v znani TV oddaji Košnikova gostilna. Škoda, da se danes te noše hranijo po raznih privatnih stanovanjih, ker nimamo primernega društvenega prostora. Morda pa se bo dalo tudi ta problem kako urediti.

Ob koncu bi svetovala organizacijam, društvom in raznim organizatorjem kakršnih koli kulturnih in verskih slovesnosti, da tudi danes v samostojni Sloveniji s ponosom pokažemo vipavsko nošo najprej v Vipavi, pa tudi drugod. Vsi, ki si bodo tako prireditev ogledali, bodo imeli dokaz več o bogastvu kulturne zapuščine in običajev Vipave.

Vse, ki vedo povedati o tej temi še karkoli novega, posebno starejše krajane Vipave, prosim, da me dopolnijo ali popravijo.

Magda Rodman

Pri sestavku sem uporabila:

Ustno izročilo in slikovni material,

knjigo Marije Makarovič "Slovenska ljudska noša,

slov. kmečka noša v 19. in 20. stoletju, Ljubljana 1971.

AKTIVNOSTI V KS VIPAVA V OBDOBJU OD APRILA DO OKTOBRA 1992

- priprave na referendum zaradi naselitve vojakov v severno vojašnico, ki je bil uspešno izpeljan 26.4.1992,
- okrogla miza o celoviti predstavitvi in ureditvi Vipavske doline,
- razgovor z ministrom Janezom Janšo v KS Vipava,
- Dali smo pobudo pri pripravi izhodišč o urbanistični ureditvi bivše južne vojašnice.
- Podprli smo pobudo šole, da bi dobila tam ustrezne dodatne površine.
- KS je denarno sodelovala pri finansiranju ceste na Nanos.
- Opravljena je bila zamenjava svetil javne razsvetljave v Vipavi.
- Ponovno je urejen razstavni prostor za živino, to mesto pa naj bi v bodoče prevzelo tudi sejensko vlogo.
- Na Produ urejamo novo kanalizacijo proti bodoči čistilni napravi.
- Še vedno so rezervirana sredstva za javno razsvetlavo na Zemonu.
- Sofinansirali smo ureditev mrliške vežice na pokopališču naše KS.
- V četrtek, 1.10. je bila otvoritev razstave prispelih natečajnih elaboratov za urbanistično-arhitektonsko ureditev južne vojašnice v Vipavi. Razstava je bila v Lanthierijevem gradu v Vipavi.

OBRAMBNI MINISTER JANEZ JANŠA V VIPAVI, dne 25.5.1992.

Pozitiven izid referendumu je pripeljal ministra za obrambo Janeza Janšo v Vipavo, kar si lahko štejejo v čast, saj je bil to prvi minister naše nove države na uradnih razgovorih v Vipavi.

Dogovoru o sodelovanju med krajem in TO so prisostvovali poleg ministra za obrambo še njegov namestnik g. Bogataj, predsednik SO Ajdovščina g. Franc Boštjančič, predsednik IS SO Ajdovščina g. Silvo Premrl, koordinator g. Vidrih, iz Vipave pa g. Peter Vrčon, g. Ivan Rehar, g. Branko Puc in g. Ivan Princes. Razgovori so bili odkriti in temeljiti.

Na referendumu smo se prebivalci Vipave na zakonski osnovi lahko izjasnili, vendar je ne glede na voljo ljudi, naj se objekti severne vojašnice ne uporabljajo več v vojaške namene, minister utemeljeval nasprotno stališče o potrebi namestitve učnega centra v Vipavi s širšimi državnimi interesi, ki imajo zakonsko osnovo.

Po nekajurni razpravi, ko je KS utemeljevala negativne strani vojaške uporabe objektov, obrambni minister pa pozitivne, smo se razšli s sledečimi dogovori:

1. Severna vojašnica v Vipavi - obnovljena - se oceni kot neperspektivna. Ob zagotovitvi ustreznih finančnih sredstev je možna premestitev čez 5 let.
2. V Vipavi ne bo nameščenih nikoli več kot 450 vojakov.
3. Športni objekti ob vojašnici so odprtega tipa, na njih se postavijo sanitarije.
4. Izhodi vseh vojaških oseb po kraju so možni samo v civilni obleki.
5. Vojaške osebe izven kasarne zapadejo tudi nadzoru civilne policije.
6. Zdravstveno varstvo vojakov bo v okviru vojašnice, specialistične storitve pa v civilnih ustanovah.
7. Dano je bilo zagotovilo, da se bo ob pogrebih spoštovala pieteta do mrtvih.
8. Učni center naj oskrbujejo obrtniki in podjetniki iz Vipave in bližnje okolice ob enakih pogojih.
9. Minister Janša, oz. TO se je obvezala sodelovati pri razreševanju infrastrukturnih problemov v Vipavi (pošta, avtobusna postaja, kanalizacija, razsvetljava).
10. Reši naj se problematika kanalizacije in odvodnje meteornih voda iz učnega centra.
11. Vsa vojaška zemljišča, Lanthierjev grad, stanovanjski blok proti Vrhpolju, del strelišča in tankovske garaže so s strani Ministrstva za obrambo predani v upravljanje IS SO Ajdovščina, ki naj v sodelovanju s KS zagotovi gospodarsko namembnost in nova delovna mesta v Vipavi.
12. Višek vojaških stanovanj naj se sprost za civilne namene.
13. Ker učni center ni perspektiven, je potrebno strpno reševati tekoče probleme, direktno s komando učnega centra, sicer pa z Ministrstvom za obrambo.

Sestavili:

Peter Vrčon, Ivan Princes in Ivan Rehar

SLOVENSKA VOJSKA V VIPAVI

Po osemdesetih letih prisotnosti vojaštva je v Vipavo prvič prikorakala slovenska vojska. Ko je oktobra lanskega leta zadnji agresorski vojak zapustil severno vipavsko vojašnico, si nihče ni mogel misliti, da bo iz zanemarjenih objektov nastala sodobna vojašnica, ki slovenskim vojakom na urjenju zagotavlja čas in prostoru primeren standard.

Svečano odprtje vojašnice - ime nosi po kraju - je bilo v soboto, 20. junija 1992. Na slovesnosti so častniki in podčastniki bojne enote zaprisegli mladi slovenski državi. O pomenu tega dejanja je spregovoril najvišji gost svečanosti predsednik Republiškega štaba za teritorialno obrambo, major Janez Švajncar.

V kulturnem programu so sodelovali učenci Osnovne šole Draga Bajca iz Vipave, Goriški pihalni orkester in sopranistka Dragica Čarman.

V naslednjih dneh je v vipavsko vojašnico prišlo 334 vojakov, ki so končali prvi del vojaškega usposabljanja v postojnskem in vrhniškem učnem centru. Vojašnica Vipava in okoliški poligoni jim bodo tri mesece nudili možnost za nadgrajevanje pridobljenega znanja.

Pomembno mesto v procesu vojaškega usposabljanja ima domovinska vzgoja, v okviru katere se bodo vojaki seznanili z zgodovino in kulturnimi znamenitostmi Vipave in okolice.

Graditev mostu med vojaškim in civilnim ter iskanje skupnih interesov je poleg usposabljanja v vojaških veččinah glavna naloga teritorialne obrambe, zato upamo, da bomo uspeli razviti plodne odnose s krajanji Vipave. Skupna uporaba športnih objektov, kulturno in športno sodelovanje, dnevi odprtih vrat in ostale dejavnosti, ki jih načrtujemo, bodo prav gotovo povezale kraj Vipavo z vojašnico Vipava.

Igor Žezlin

O UREDITVI JUŽNE VOJAŠNICE V VIPAVI

Sproščene površine bivše vojašnice v Vipavi dajejo vtis neomejenih možnosti za razvoj različnih dejavnosti (od podjetništva do najbolj javnih potreb).

Problem nastane takoj, ko se je potrebno odločiti, kam locirati katero od željenih dejavnosti. Zato smo se skupaj s Svetom krajevne skupnosti in Društvom primorskih arhitektov odločili za razpis anonimnega javnega natečaja za urbanistično-arhitektonsko ureditev južne vojašnice.

Vabilu so se odzvale naslednje projektne organizacije:

IBT Ljubljana, KARS Sežana, AXA Nova Gorica in SGP Primorje Ajdovščina. Seveda je bil natečaj odprt tudi za druge avtorje.

Cilj natečaja je bil pridobiti usmeritve za pravilno vključitev območja v mesto - naselje, saj bivša vojašnica omogoča izkoriščenost mesta navznoter in s tem večjo racionalnost in oblikovanje višje kvalitete urbanega prostora.

Do roka za oddajo natečajnih del (7.9.) smo prejeli pet elaboratov, ocenjevalna komisija je ugotovila, da sta poleg vabljenih podloge dvignila še dva avtorja.

Septembra je ocenjevalna komisija zaključila svoje delo. Najvišjo nagrado je prejel elaborat pod šifro "Verdi" in sicer drugo povišano nagrado. Zelo pohvalno je tudi, da je avtor domačin, dipl.ing.arh. Marko Lavrenčič s sodelavko Vlasto Lokar. Tretjo nagrado je prejel elaborat pod šifro "Grozd", katerega avtorji so dipl.ing.arh. Nada Gomilšek-Curk, dipl.ing.arh. Aleš Ušaj in Sonja Lendvaj. Ocenjevalna komisija se je odločila še za dva enakovredna odkupa in eno odškodnino.

Vsi elaborati so bili na ogled v pritličju Lanthierijevega gradu, kjer je bila tudi knjiga vtisov in pripomb. Priznati moramo, da smo pričakovali več predlogov oz. mnenj krajanov.

Najboljša elaborata sta za osnovo postavila novo prometno omrežje, okrog katerega sta potem zaokrožila štiri pomembnejše sklope, ki pomenijo sožitje različnih dejavnosti in sicer: šolski kompleks z vsemi potrebnimi notranjimi in zunanji prostori, površine za razširitev obstoječih industrijskih dejavnosti, poslovno-obrtniški kompleks in stanovanjski kompleks kot navezava na obstoječe stanovanjsko naselje. Natečaj je dokazal, da je pravilna prostorska ureditev pomemben pogoj za uresničitev vizije o hitrejšem napredku Vipave, o novih delovnih mestih, o višji kvaliteti bivanja in še o čem. Prostor je medij, v katerem iščemo njegovo primernost za določene namene in mislimo, da nam je s pomočjo natečajnikov to tudi uspelo.

Izpraznjeni objekti dajejo možnosti za popolno osnovno šolo, za potrebna delovna mesta in za ustanavljanje srednjih in malih podjetij. Sicer je zanimanje za najem vojaških objektov veliko. Zainteresirana so obstoječa podjetja v soseščini (klet), kot tudi manjša podjetja (Paleta, Tees, MOM, Disgro, Ivjan, Vinex in drugi). Bivša vojašnica je praktično komunalno neopremljena, objekti so pretežno v slabem stanju, zato bo potrebno vložiti ogromna sredstva za njihovo usposobitev. Zato je toliko bolj pomembno, da se k urejanju pristopi celovito, z vednostjo o začasnih in dolgoročnih posegih.

Tatjana Renner, Zavod za družbeno planiranje Občine Ajdovščina

USPEL LITERARNI VEČER NA OŠ VIPAVA

Osnovna šola je z učenci organizirala literarni večer z naslovom "Srečanje s pesniško besedo v našem kraju". Srečanje je potekalo 2.4.1992 na šoli v Vipavi. V programu so nastopali učenci nižjih razredov in 5. razreda pod vodstvom mentorice Ade Bačar. Pred tem pa so z drugimi mentorji in sodelavci dva meseca zbirali gradivo o domačih pesnikih in s tem sodelovali v tej raziskovalni nalogi. Z zbranim gradivom so pripravili zelo lepo in obširno razstavo v prostorih OŠ. Veliko lepega in zanimivega je bilo povedano o dekanu Juriju Grabrijanu, Francu Žgurju, Dragu Bajcu, Janezu Krhnetu, Lojzetu Reharju in Marku Nardinu. Ob koncu raziskovalne naloge so odkrili še pesnika Radoslava Silvestra in prvič predstavili pesnika Florjana Skapina. Zaključna ugotovitev raziskovalne naloge "Pesniška beseda v našem kraju" je bila zelo razveseljiva, ker je potrdila dejstvo, "DA VIPAVA NIKOLI NI BILA BREZ PESNIKOV". Ta zapis se je zasvetil na velikem belem listu sredi razstave in ostal zapisan v spominu vseh, ki smo si razstavo ogledali.

Učenci so v lepem dovršenem nastopu izvedli nekaj biserov poezije imenovanih pesnikov. Ob koncu pa so nam zaigrali dramatizacijo privlačne pripovedke iz Javorovega hudiča Franca Černigoja. Imenovani pesnik je tudi vnet zbiralec narodovega blaga. Ob tej priliki je izrazil željo in pripravljenost, da bi tudi v Vipavi zbral še v ustnem izročilu ohranjeno zapuščino raznih običajev, šeg, navad, stare molitve in podobno. In res se je po nekaj dneh oglasil v Vipavi in od osmih starejših ljudi nabral kar veliko materiala, ki ga bo obdelal in objavil v eni svojih prihodnjih knjižnih stvaritev. Čudil se je bogastvu, ki so ga naši ljudje še lahko posredovali za zapis in tako ne bo več nikoli pozabljeno. Ohranilo se bo v pisni obliki za prihodnje rodove.

Tako je literarni večer obrodil veliko dobrih in lepih sadov in s tem poplačal delo in trud vseh tistih, ki so v raziskovalni nalogi "Pesniška beseda v našem kraju" sodelovali. Literarni večer na OŠ Vipava je imel tudi velik odmev v širši okolici. O njem je bilo tudi nekaj oddaj na Radiu Koper.

Vipavski glas se bo pridružil domači pesniški besedi s tem, da bomo skušali v prihodnjih številkah na kratko predstaviti po vrsti naše domače pesnike za vse tiste, ki jih še ne poznajo ali pa jih morda premalo poznajo.

Magda Rodman

UTRINKI IZ ŽUPNIJSKEGA ŽIVLJENJA VIPAVE

Vipava je stara župnija, kjer je bilo cerkveno življenje vedno zelo živahno, razgibano in je segalo tudi na kulturno in gospodarsko plat. Zadnje ankete o številu kristjanov v Sloveniji veljajo prav gotovo tudi za našo krajevno skupnost. Zato je prav, da tudi naše glasilo "Vipavski glas" spregovori o življenju v župniji Vipava v zadnjem času.

"Lepo mi poje ta vipavski zvon, sv. Štefan je njegov patron."

Naši krajanje so gotovo letos opazili na zvoniku cerkve sv. Štefana novo kupolo, ki se že od daleč sveti v soncu. To je veliko opravljeno delo in naložba za prihodnje rodove.

Cerkvena hiša

Prav tako je iz temeljev starega župnišča zrasla nova cerkvena hiša z izredno lepimi prostori za večnamensko uporabo. V zidavo in organizacijo hiše je bilo vloženi ogromno prostovoljnih delovnih ur naših župljanov, ki so s tem pokazali pripadnost kraju, župnijski skupnosti in prislunili potrebam pastoralnega dela.

"Je lučka prižgana, za sv. Florjana"

Letos so po vsej Sloveniji spet obnovili stare običaje za god sv. Florjana, zavetnika gasilcev. Tudi v naši cerkvi so pri službi božji na ta dan (4.maj) sodelovali domači gasilci v gasilskih uniformah. Še prej pa so za Veliko noč držali častno stražo ob Božjem grobu v cerkvi. Ta obnovljeni ali oživiljeni prastari običaj je bil zelo lepo sprejet in je vzbudil pri mladini in odraslih zadovoljstvo in veselje.

"Vera je luč, materin jezik je ključ..." (A.M.Slomšek)

Velik cerkveni praznik smo v Vipavi praznovali tudi 14. junija, ko je g. škof Metod Pirih podelil zakramen sv. birme 93-tim mladim kristjanom v Vipavi in jih potrdil v veri. G. škof je ob tej priliki opravil vrsto srečanj in pogovorov z župnijskim svetom, starši, botri, birmanci ter z mladinsko skupino. V nagovoru pri sveti maši je pozdravil živahno cerkveno življenje v Vipavi. Še posebej je naglasil izredno veliko število naročnikov verskega tiska. (Družina, Ognjišče, Prijatelj, Mavrica..)

"Daritev bodi ti življenje celo" (S.Gregorčič)

V letošnjem juniju smo Vipavci dočakali tudi zlato mašo, ki jo je 28.6.1992 pel naš rojak Stanko Premrl. Na pot slovenskega duhovnika je stopil v Vipavi, 31.maja 1942 v težkih svinčenih časih. Pretežni del življenja je preživel med našimi zamejskimi Slovenci. Pred njim sta zlato mašo pela v Vipavi p. g. dekan Ignacij Breitenberger leta 1958 in p. g. Rafko Premrl leta 1980. Vipava je po novi maši g. Stanka Premrla morala čakati 45 let, da je spet dobila domačina novomašnika g. Aleksandra Skapina. Zlatomašniku Stanku Premrlu iskreno čestitamo in mu želimo vse najboljše. Ob vseh naštetih cerkvenih slovesnostih ne moremo mimo izredno lepega petja pri bogoslužju, z ljubeznijo in skrbjo okrašene cerkve ter lepo urejene zunanosti. Vsem, ki ste se trudili, lepa hvala in Bog plačaj.

Pri zadnjih dveh slovesnostih je po dolgih letih (25) sodelovala tudi naša mladina v domačih vipavskih narodnih nošah.

Ohranjajmo običaje

Žal smo letos pogrešali kresove in pritrkovanje na predvečer praznika sv. Janeza Krstnika (24.6.). Kresovi nad Vipavo niso ugasnili na ta dan niti med italijansko okupacijo. Narodni običaji nam bogatijo in lepšajo življenje, zato jih ohranjajmo, ker so tudi del naše identitete.

Magda Rodman

GIBANJE "VERA IN LUČ"

Na prvi praznik naše mlade države smo imeli v romarski cerkvi v Logu romanje skupin gibanja "Vera in luč", ki združuje duševno prizadete osebe, njihove starše in prijatelje ter skrbi za njihovo versko življenje.

V Log so priromali prizadeti s svojimi spremljevalci iz vse koprške škofije. Pripeljali so celo otročička iz bolnice v Stari Gori. Seveda ni manjkal niti naš striček Fonzi s Slapa, ki je po smrti Gabrijelce najstarejši in najzvestejši član. Dež nas je sicer namakal in zato so prizadeti imeli svoj program v cerkvi, starši in prijatelji pa razgovor v natlačeni zakristiji. Pomenili smo se o svojih usodah in skrbih, o veselju, ki nam ga dajejo ti naši "najmanjši" bratje in sestre.

Nato je sledila maša, ki sta jo darovala koprski škof Metod in naš rojak Sandi Skapin z drugimi duhovniki.

Karitas in naše dobre ženske so priskrbeli primerno pogostitev vseh 200 navzočih in potem je pred cerkvijo bilo veliko praznovanje. Naši prijatelji so zaplesali in se igrali, mi pa smo si izmenjali izkušnje. Najprej smo si mislili, da bo za naše ljudi predolgo biti ves dan v Logu, a končno je romanje, ki je trajalo od 10. do 17. ure, bilo še prekratko.

Nada Kostanjevic

DROBTINICE IN PLEVE - takšne in drugačne

No, pa smo jo dočakali, našo samostojno Slovenijo! Dočakali so fantje tudi prvi nabor - "visto" v samostojni Sloveniji! Do tu vse lepo in prav. Prav pa ni, da ta "vista" povzroča staršem teh, po večini še nezaposlenih nabornikov, popolnoma nepotrebne in celo škodljive stroške. Saj je prav, da krašenje vozov in sam nabor popestrijo z majhnim piknikom, z godbo, tudi plesom. Ni pa treba, da vino teče v potokih in da z njim napajajo mladoletnike in celo otroke ter deklice! Saj, če "naslednji" letnik vistarjev "practicira" pri tem praznovanju, je že prav, toda otroci in deklice na naborniških vozovih nimajo kaj iskati. Pa tudi, če si še tako vesel, da si potrjen za vojaka, ni treba, da si potem na mrtvo pijan. Potem sam od praznika nimaš nič razen "mačka", tvoji starši pa stroške.

Tudi ob napravljanju "kolon" za poroke je marsikdo kar preveč "potrjen". Tudi, če bi se poročali gluhi, ne bi bilo potrebno prav na ves glas navijati muzike cele noči. Tisti, ki je pri koloni, bi slišal tudi, če bi bilo bolj tiho.

Ob takih priložnostih je fantovska sveta pravica, da mladim, gibčnim dekletom zamešajo lončnice po vasi. Zamešati jih, mladim in gibčnim dekletom, ki jih potem drugi dan prenašajo po vasi na splošno veselje! A čemu uničevati lončnice, ki jih osamljene starke s tako ljubeznijo negujejo? Čemu lomiti cvetlice in mendrati vrtove, ko pa je na polju in v gozdu, kamor ste, mladeniči, šli po smrečje, toliko lepih cvetic, ki se zanje ni nihče trudil in niso nikomur pri srcu!

"Podskala" je zopet oživela, oživela z godbo, žuri in plesi. Mladina seveda nima denarja, da bi plačala vstopnino. Nič za to, saj glasba ne pozna meja, ne plotov in mularija se utabori v kamnolomu in tam poslušča. Seveda so nehote poslušalci tudi vsi spanja željni krajanji vse naokrog....Nek preveč vnet poslušalec je hotel kar čez "goro" priti na plesišče in je pri tem "poslal" nič kaj prijazno skalo na godbo. Dobro, da je pomendrala le nekaj instrumentov in ne godbenikov. Pa tudi če malo razsajajo, samo da so ostali živi....

Nada Kostanjevic

OBVESTILA KRAJANOM VIPAVE IN OKOLICE

Prostor ob glavni cesti skozi Vipavo je ogledalo našega kraja. Trenutno lahko rečemo, da je bolj zanemarjeno ogledalo. 13.9.1992 je krajevna skupnost s Komunalno stanovanjskim podjetjem iz Ajdovščine očistila prostor okrog nogometnega igrišča ter del prostora uredila kot razstavni prostor za živino. Sedaj je slika ista kot prej: kupi drv, gradbenega materiala in podobno. Vse to daje slabo oceno kraju.

Zavedamo se, da nekateri krajanji nimajo okrog hiš prostora za hrambo gradbenega materiala (to velja še posebej za krajane, ki živijo na Hribu). Zato nima krajevna skupnost nič proti temu, da si ljudje s tem prostorom, dokler ne bomo našli primernejšega, pomagajo, vendar je to lahko največ za eno sezono, nikakor pa ne za več, kot je bila doslej praksa.

Krajevna skupnost je sprejela stališče, da bo od 1.11.1992 za odlaganje drv na prostoru nasproti bencinske črpalke treba plačati Krajevni skupnosti 5 SIT na dan za m². Kvadraturu uporabljenega zemljišča bo meril pooblaščen komunalni inšpektor.

Prav tako opozarjamo šoferje tovornjakov, da jim bomo zaračunavali parkirnino, če bodo svoja vozila puščali tam več kot za konec tedna. S tako zbranim denarjem bomo skrbeli za ureditev parkirnega prostora in za ČISTO OKOLJE.

Prostovoljnih čistilnih akcij ni več, ker se krajanji v veliki večini niste več pripravljene vključiti v akcije "ZA ČISTO OKOLJE". Zavedati pa se moramo, da kraj mora biti urejen.

Obvestilo o samoprispevku

S 30.6.1992 so se prenehala zbirati sredstva samoprispevka. Poročilo o uporabi sredstev za adaptacijo Zdravstvenega doma je bilo objavljeno v eni od prejšnjih števil Vipavskega glasu. Zaključena je bila izgradnja telovadnice, ki je bila tudi sestavni del tega programa. Poročilo o teh in ostalih sredstvih bomo poskušali podati v eni od naslednjih števil Vipavskega glasu.

Predsednik KS: Ivan Princes

Iz Francije nam je pisala g. Julka Poniž-Durn

Spoštovana gospa Vera!

Tukaj Vam pošiljam mali prispevek za Vipavski glas, saj sem tudi jaz Tržanka, 200 ff. To revijo mi je poslala moja sestra Maruška. Poznam pa še kar precej ljudi Tržanov, ki podpirajo to revijo. Zdi se mi, da bo dvignila malo kulture Vipave. Tudi park bi bil še potreben olepšave, saj stoji v sredini Trga. Škoda, da so podrli cerkvico sv. Marka, ki je stala enkrat prav v bližini Podskale.

Želim Vam dobrih uspehov ter Vas iskreno pozdravljam.

Julka Poniž-Durn

PRISPEVKI ZA "VIPAVSKI GLAS" zbrani od 22.4. do oktobra 1992

1. Alojz Peljhan	Vojkova 7	500 SIT
2. Sonja Pušnar	Šempeter	500 "
3. Marjeta Fabjan	Lavrinova 1	200 "
4. Božo Vukov	Gradnikove br.9	500 "
5. Ignac Česen	M.Bajca 10	1000 "
6. Edvard Štefin	V.Reharja 18	500 "
7. Jadranka Trošt	Brezovica pri Lj.	1000 "
8. Fracka Ferjančič	Vojkova 5	350 "
9. Julka Poniž-Durn	Francija	3360 "
10. Jože Virant	Vojkova 3	1000 "
11. Mirko Kodolja	Na Produ 17	500 "
12. Anton Cizara	Pod gradom 16	500 "
13. Tatjana Sobani	V.Reharja 9	3500 "
14. Efka Ferjančič	Beblerjeva 12	2000 "
S k u p a j :		15410 SIT

Vsem najlepša hvala!

"VIPAVSKI GLAS" - glasilo KRAJEVNE SKUPNOSTI VIPAVA
oktober 1992
450 izvodov

Pri pripravi te številke so sodelovali člani uredniškega odbora: Gizela FURLAN, Magda RODMAN, Vera PONIŽ, Nada KOSTANJEVIC, Cijan ŠTOKA, Peter VRČON, Franc CEROVŠEK, Ivan PRINCES, Mirjam GRAOVAC in Marija CEKET - lektorica.

Naslovno stran je pripravil Branko TOMAŽIČ.

Tisk: J. Sedmak, Ajdovščina
Stavek: TRIO, d.o.o. Ajdovščina

